

EDEBİYAT KURAMLARI

Hermenötikten İnsan-Hayvan Çalışmalarına

Onur Kemal Bazarkaya

Edebiyat Kuramları: Hermenötikten İnsan-Hayvan Çalışmalarına

Onur Kemal Bazarkaya

Yayın No.: 4942

Edebiyat: 194

ISBN: 978-625-397-470-1

E-ISBN: 978-625-397-471-8

Basım Sayısı: 1. Basım, Eylül 2023

© Copyright 2023, NOBEL AKADEMİK YAYINCILIK EĞİTİM DANIŞMANLIK TİC. LTD. ŞTİ. SERTİFİKA NO.: 40340

Bu baskının bütün hakları Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.ne aittir.

Yayınevinin yazılı izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltımı ve dağıtımı yapılamaz.

Nobel Akademik Yayıncılık, 2011 yılından beri "tanınmış uluslararası yayınevi" statüsündedir.

Genel Yayın Yönetmeni: Nevzat Argun -nargun@nobelyayın.com-
Genel Yayın Koordinatörü: Gülfem Dursun -gulfem@nobelyayın.com-

Sayfa Tasarım: Furkan Mülayim -furkan@nobelyayın.com-
Redaksiyon: Seda Çelikkaya -seda@nobelyayın.com-
Kapak Tasarım: Mehmet Çakır -mehmet@nobelyayın.com-
Görsel Tasarım Uzmanı: Mehtap Asiltürk -mehtap@nobelyayın.com-

Kütüphane Bilgi Kartı

Bazarkaya, Onur Kemal.

Edebiyat Kuramları: Hermenötikten İnsan-Hayvan Çalışmalarına / Onur Kemal Bazarkaya

1. Basım, VI + 274 s., 16,5x24 cm. Kaynakça var, dizin yok.

ISBN: 978-625-397-470-1

E-ISBN: 978-625-397-471-8

1. Edebiyat 2. Yeni Kuramlar 3. Edebiyat Bilimi 4. Edebiyat Eğitimi 5. Çözümleme Örnekleri

Genel Dağıtım

ATLAS AKADEMİK BASIM YAYIN DAĞITIM TİC. LTD. ŞTİ.

Adres: Bahçekapı Mh. 2465 Sk. Oto Sanayi Sitesi No.: 7 Bodrum Kat, Şaşmaz/ANKARA

Telefon: +90 312 278 50 77 - **Faks:** 0 312 278 21 65

Sipariş: siparis@nobelyayın.com- **E-Satış:** www.nobelkitap.com - esatis@nobelkitap.com
www.atlaskitap.com - info@atlaskitap.com

Dağıtım ve Satış Noktaları: Alfa, Kırmızı Kedi, Arkadaş, D&R, Dost, Kika, Kitapsan, Nezih, Odak, Pandora, Prefix, Remzi

Baskı ve Cilt: Meteksan Matbaacılık ve Teknik Sanayi Tic. Anonim Şirketi / Sertifika No.: 46519
Beytepe Köy Yolu No.: 3 06800 Bilkent-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. Giriş	1
2. Hermenötik	7
2.1. Anlama(mazlığı)nın Tarihi	7
2.2. Friedrich Schleiermacher ve “Daha İyi Anlama” Olgusu	10
2.3. Ufuklar ve İnsanlar: Felsefi Hermenötik Kuramları	14
2.3.1. Wilhelm Dilthey: Anlamanın “Dâhiyane” Yolları	14
2.3.2. Martin Heidegger: Yaşamın Bir Koşulu Olarak Anlama	16
2.3.3. Hans-Georg Gadamer: Metinle Sohbet ve “Ufuk Birleşmesi”	18
2.3.4. Paul Ricoeur: Zaman, Anlatım ve Öteki.....	20
2.4. Sonuç Yerine: Metin Neden Her Zaman Yazarından Daha Zekidir?	21
2.5. Çözümleme Örneği	23
3. Yapıta İçkinlik ve Yeni Eleştiri	31
3.1. Edebî Sanat Eserin Özerkliği	31
3.2. Yapıta İçkinlik Kuramı	33
3.2.1. Emil Staiger: Duygu ve Üslup Eleştirisi	33
3.2.2. Wolfgang Kayser: “Dilsel Sanat Eseri” ve Biçim Çözümlemesi	36
3.3. Edebiyat Kuramında Sıfır Saat Dilimi?	37
3.4. Yeni Eleştiri: Antinietçilik, Yakın Okuma ve Açıklama Yasağı	39
3.5. Çözümleme Örneği	44
4. Yapısalcılık	53
4.1. “Bu Bir Pipo Değildir”: Gösterenler ve Gösterilenler	53
4.2. Biçimcilik: Yazınsallık ve Yabancılaştırma	56
4.3. Prag Dilbilim Okulu: “Erken Yapısalcılık”	58
4.4. Yapısalcılık ve Göstergebilim: Temel İlkeler.....	60
4.5. Roland Barthes: “Homo Significans”	63
4.6. Umberto Eco’nun Metin Modeli.....	64
4.7. Gérard Genette: Anlatı Kuramının Temelleri.....	68
4.8. Jurij M. Lotman: Mekân, Sınır ve Olay	71
4.9. Takdir ve Eleştiri	73
4.10. Çözümleme Örneği.....	74

5. Alımlama Estetiği ve Deneysel Edebiyat Bilimi	83
5.1. Alımlama, İletişim ve Paradigma Değişimi Rüyası	83
5.2. Konstanz Okulu.....	85
5.2.1. Hans Robert Jauß: Alımlama Tarihi	85
5.2.2. Wolfgang Iser: Etki Estetiği.....	86
5.2.3. Stanley Eugene Fish: Duyuşsal Üslup	89
5.3. Deneysel Edebiyat Bilimi: Sistem Olarak Edebiyat	91
5.4. Çözümleme Örneği	94
6. Edebiyat Psikolojisi: Psikanaliz ve Bilişsel Yazın	103
6.1. Bilinç Dışından Bilişselliğe	103
6.2. Sigmund Freud: Hermenötik Yönelimli Edebiyat Psikolojisi	104
6.3. Jacques Lacan: Yapısalcı Yönelimli Edebiyat Psikolojisi	107
6.4. Bilişsel Yazın ya da: Şiirler Ne Zaman Hüzünlüdür?	110
6.5. Çözümleme Örneği	113
7. Postyapısalcılık	121
7.1. Değişen Dünyanın Postyapısalcılığı Nasıl Ortaya Çıkardığı Üzerine	121
7.2. Metinler Arasılık	123
7.2.1. Julia Kristeva: Bir "Alıntılar Mozaigi" Olarak Metin	123
7.2.2. Yapısalcı-Hermenötik Bir Seçenek: Gérard Genette'in Metinler Arasılık Kuramı	127
7.3. Yapisöküm	129
7.3.1. Jacques Derrida: Anlamın Sonsuz Ertelenmesinin Felsefesi.....	129
7.3.2. Paul de Man: Göndergesel Yanılmanın Baş Döndürücü Olasılıkları	133
7.4. Michel Foucault: Söylem Analizi ya da: Öznenin Güçsüzlüğü	134
7.5. Postyapısalcılığın Dünyayı Nasıl Değiştirdiği Üzerine.....	144
7.6. Çözümleme Örneği	146
8. Edebiyat Sosyolojisi	155
8.1. Toplumsal Olgular Olarak Edebiyat.....	155
8.2. Theodor W. Adorno'nun <i>Estetik Kuramı</i> ya da: "Sanatın İkili Karakteri"	157
8.3. İletişim Olarak Edebiyat: Niklas Luhmann'ın Sistem Kuramı	162
8.4. Habitus ve Ayrım: Pierre Bourdieu'nün Edebî Alan Kuramı.....	167
8.5. Çözümleme Örneği	173
9. Feminist Edebiyat Eleştirisi, Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları vd	181
9.1. Edebî Kategori Olarak Cinsiyet	181
9.2. Feminizmin Birçok Yüzü	182

9.2.1. Liberal, Marksist ve Radikal Feminizm	182
9.2.2. Ekofeminizm.....	183
9.2.3. Feminist Bakım Kuramı	186
9.3. <i>A Literature of Their Own</i> : Feminist Edebiyat Eleştirisi.....	187
9.4. Cinsiyetler Kodludur: Toplumsal Cinsiyet ve Queer Çalışmaları	189
9.5. Kesişimsellik ya da: Ayrımcılık Tek Başına Gelmez.....	192
9.6. Bir Kadın Gibi Okumak ve Yazmak: Feminizmin ve Toplumsal Cinsiyet Kuramının Edebiyat (Bilimi) Üzerindeki Etkileri	195
9.7. Erkek Çalışmaları ya da: Krizde Erkeklik.....	197
9.8. Çözümleme Örneği	199
10. Postkolonyal Çalışmalar	209
10.1. Kültürlerarasılık, Güç Eleştirisi ve Yazınsallık	209
10.2. Edward W. Said: Batı'nın Hâkimiyet Söylemi Olarak Şarkiyatçılık	210
10.3. Gayatri C. Spivak: "Öteki" Olarak (Kadın) Madunlar.....	214
10.4. Homi K. Bhabha: Melezlik, Üçüncü Mekân ve Mimikri.....	217
10.5. Hegemonya Nedir?.....	222
10.6. Çözümleme Örneği	224
11. Kültürel Çalışma Yaklaşımları	233
11.1. Kültürel Dönüm Noktaları.....	233
11.2. Medya Kuramları ya da: Görünmeyenin İzinde	234
11.2.1. Marshall McLuhan: "Araç mesajdır"	236
11.2.2. Jean Baudrillard: Simülakraların Mutlak Hâkimiyeti.....	238
11.2.3. Friedrich A. Kittler: Teknoloji, Medya ve Söylemler ya da: Yazma Sistemleri.....	240
11.3. Yeni Tarihselcilik: Metinlerin Tarihselliği ve Sosyal Enerjilerin Akışı Üzerine	243
11.4. İnsan Üzerine: Edebî Antropoloji.....	246
11.5. Jan Assmann: <i>Kültürel Bellek</i>	248
11.6. Özel bir Biçim Olarak Kültürel Çalışma Odaklı Edebiyat Bilimi	251
11.7. Çözümleme Örneği	253
12. Ekoeleştiri ve İnsan-Hayvan Çalışmaları	259
12.1. İnsanmerkezciliğe Karşı Çıkan İki Dönüm Noktası	259
12.2. Doğa, Edebiyat ve Ütopik Seçenekler Düşü.....	260
12.3. İnsan-Hayvan İlişkilerine Farklı Bir Yaklaşım ya da: Özne Olarak Hayvan	263
12.4. Çözümleme Örneği	266